

GOVOR DEKANA BIOTEHNIČKOG FAKULTETA PROF. DR BOŽIDARKE MARKOVIĆ

Poštovani rektore Božoviću,

Poštovani ministri u Vladi Crne Gore, ministarko Šćepanović, ministre Jokoviću,

Poštovani predstavnici diplomatskog kora, Vaša ekscelencija ambasadore Grubišiću,
Vaša ekscelencija ambasadore Jukiću,

Poštovani prorektori, dekani i prodekani sa Univerziteta Crne Gore,

Poštovani dekani i prodekani poljoprivrednih fakulteta iz regiona,

Drage kolegice i kolege, dragi studenti,

Poštovani gosti,

Izuzetna mi je čast i privilegija da vas u ime kolektiva i naših studenata najsrdačnije pozdravim, da vam poželim dobrodošlicu i zahvalim što ste svojim prisustvom uveličali svečanost povodom **obilježavanja 85 godina** Biotehničkog fakulteta.

Ovako značajne godišnjice obavezuju nas da se osvrnemo na pređeni put, podsjetimo se važnih istorijskih momenata i s najdubljim poštovanjem prisjetimo generacija koje su decenijama prije nas stvarale ovo što mi danas slavimo.

Biotehnički fakultet je u svom dugom trajanju prolazio kroz različita društvena uređenja i ekonomske prilike, što je uslovalo različite etape njegovog razvoja i brojne organizacione promjene. Uprkos izazovima sa kojima se susretao, održavan je institucionalni kontinuitet i razvoj, i svo vrijeme bio okosnica razvoja crnogorske poljoprivrede, lučonoša nauke u poljoprivredi, sve do današnjih dana i statusa visokoobrazovne ustanove.

Počeci razvoja današnjeg Biotehničkog fakulteta vezuju se za 1937. godinu, kada je ukazom ministra poljoprivrede Kraljevine Jugoslavije osnovana Državna ogledna stanica za južne kulture u Baru. Potom je u periodu od 1945. do 1952. godine osnovano više zavoda i oglednih stanica za istraživanja u raznim oblastima poljoprivrede, da bi svi oni **1960. godine** institucionalno bili objedinjeni u Poljoprivredni institut, koji **1997. mijenja** ime u Biotehnički institut. Tri godine po otvaranju studija - 2008. godine, Institut se zvanično transformiše u Biotehnički fakultet.

Osim organizacionih promjena naše ustanove, istakla bih i neke važne datume.

Pokretanje naučno-stručnog **časopisa "Poljoprivreda i šumarstvo" 1955. godine**. Ovaj časopis je od 1955. do 1960. godine izlazio pod nazivom "Naša

Poljoprivreda" i 'Naša poljoprivreda i šumarstvo', a od 1960. godine sve do danas izlazi pod imenom "Poljoprivreda i šumarstvo".

Sljedeći važan momenat je **1974. godina** kada je tadašnji Poljoprivredni institut postao članica Univerziteta Crne Gore, tj. kada je zajedno sa drugim naučnim i visokoškolskim ustanovama u Crnoj Gori bio potpisnik Sporazuma o osnivanju današnjeg Univerziteta Crne Gore.

I **treći** veoma važan momenat u radu naše ustanove **jestе pokretanje studija u oblasti poljoprivrede 2005. godine**, kada su akreditovana dva akademska, a već sljedeće godine i dva primijenjena studijska programa.

Tokom osam i po decenija institucionalnog trajanja veliki je broj naučnih radnika koji su svoj radni vijek, ili dio njega, posvetili radu u ovoj instituciji i dali snažan doprinos njenom razvoju. Svima njima i ovom prilikom iskazujemo neizmjernu zahvalnost.

Ovdje bih posebno istakla tri akademika - člana Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, koji su svoj radni vijek proveli u Poljoprivrednom institutu. To su: **Ljubo Pavićević, Marko Ulićević i Milorad Mijušković**. Oni su ostavili trajan pečat u razvoju crnogorske poljoprivrede, a njihov doprinos razvoju nauke u poljoprivredi nadilazi, ne samo crnogorske, nego i nekadašnje jugoslovenske okvire.

Biotehnički fakultet danas

Biotehnički fakultet danas uspješno realizuje svoje tri ključne djelatnosti: nastavu, naučnoistraživački rad i stručno-savjetodavne poslove. U organizacionom smislu to je vrlo kompleksna ustanova, znatno drugačija od ostalih fakulteta UCG, budući da zahvaljujući tom dugom trajanju i nasljeđu, funkcioniše u tri opštine i na četiri lokacije. Pored Podgorice, gdje je sjedište Fakulteta i većina resursa, uključujući ogledno imanje "Lješkopolje", imamo naše centre u Baru i Bijelom Polju.

Visoko obrazovanje kao najmlađa, a sada prioritetna djelatnost, kruna je višedecenijskog naučnoistraživačkog rada i razvoja. Upravo je to doprinijelo da Biotehnički fakultet 2005. godine u nastavni proces uđe sasvim spremno, kako u pogledu kadrovskih, tako i tehničkih i prostornih kapaciteta.

Nastavni proces se realizuje na dva akademska studijska programa u Podgorici (Biljna proizvodnja i Animalna proizvodnja) i dva primijenjena studijska programa (Mediterransko voćarstvo u Baru i Kontinentalno voćarstvo i ljekovito bilje u Bijelom Polju), zatim više master programa, a od prije 5 godina pokrenute su i doktorske studije.

Postepeno je širen obuhvat studijskih progama, a sve u skladu sa potrebama crnogorske poljoprivrede, aktuelnim trendovima i uporednim praksama u visokom obrazovanju u oblasti poljoprivrednih nauka.

Od osnivanja studija do danas 700 studenata je završilo osnovne akademske studije, 325 primijenjene, akademske specijalističke studije 525 studenata, a primijenjene specijalističke studije 231 student, 60 studenata je završilo jednogodišnje magistarske studije, a ove godine odbranjena je prva doktorska disertacija na našem fakultetu.

Naučnoistraživački rad je ključna djelatnost naše institucije od njenog osnivanja oko koje su se razvijale ostale djelatnosti. Posljednje dvije decenije našu naučnoistraživačku djelatnost obilježila je intenzivna međunarodna saradnja sa brojnim institucijama, usavršavanje kadrova u prestižnim naučnim ustanovama u Evropi i šire, uključivanje u međunarodne istraživačke timove, realizacija brojnih međunarodnih i nacionalnih projekata, a uporedo sa tim stalno je podizan nivo tehničke opremljenosti laboratorija i unapređivani ukupni istraživački kapaciteti. Samo u posljednjih 15 godina realizovano je 35 nacionalnih i preko 50 međunarodnih projekata, kao i veliki broj bilateralnih projekata i COST akcija.

Posebno bih istakla to da je Biotehnički fakultet, u periodu 2010–2013. godine, prvi u naučnoj zajednici Crne Gore samostalno realizovao FP7 REGPOT projekat: „Unapređivanje naučne osnove za održivi razvoj crnogorske poljoprivrede“ – AgriSciMont“, što je do tada bio najveći projekat koji je crnogorska nauka dobila iz EU fondova (1,1 mil. eura).

Potom su slijedili i drugi veliki projekti, kao što su HERD, HERIC projekti (LOVČEN i KATUN, kao i učešće u BIO-ICT projektu), zatim učešće u sada aktivnim HORIZON 2020 projektima (SUPER-G; HIGHLANDS), učešće u projektima sa IAEA i ICGEB, a posljednjih godina i u više ERASMUS projekata.

U tekućoj 2022. godini realizuje se preko 20 različitih projekata. Naučnoistraživački projekti, u prvom redu međunarodni, bili su glavni izvor sredstava za jačanje istraživačkih kapaciteta, posebno za opremanje laboratorija.

Istraživači BTF veoma su aktivni u publikovanju rezultata naučnog rada u referentnim časopisima. U posljednjih deset godina značajno je unaprijeđena međunarodna reputacija i prepoznatljivost časopisa "Poljoprivreda i šumarstvo", koji se publikuje isključivo na engleskom jeziku, već 3,5 godine nalazi se u *scopus* citatnoj bazi i rangiran je u Q3 grupi.

Uporedo sa naučnoistraživačkim radom razvijala se **stručno-savjetodavna djelatnost** Fakulteta, koja se sastoji od pružanja savjetodavnih i laboratorijskih usluga za potrebe privrednih subjekata i poljoprivrednih proizvođača, realizacija

brojnih programa i mjera Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, ali i drugih institucija. Od ukupno deset naših laboratorija njih šest ima ovlaštenje za obavljanje poslova od javnog interesa (razne vrste kvalitativnih analiza, sertifikacije i sl.), a jedna je akreditovana.

Važan segment stručne djelatnosti je proizvodnja na oglednim imanjima. Na oglednom imanju "Lješkopolje" u Podgorici je 22 ha vinograda, kolekcionari zasadi 442 sorte vinove loze i kolekcionari zasadi različitih voćnih vrsta, a u Baru je rasadnik suptropskih voćnih vrsta i masline.

Za realizaciju svih ovih poslova Biotehnički fakultet trenutno ima 91 zaposlenog, a samo za posljednjih pet godina broj zaposlenih smanjen je za preko 10%. U strukturi zaposlenih 37 je sa titulom doktora nauka, od čega je 16 u zvanju redovnog profesora, 3 vanredna i 10 docenata), 4 magistra, a ostali su tehničko, stručno i administrativno osoblje.

Kako dalje?

Može se iskazati u samo jednoj rečenici: **Zadatak svake generacije jeste i biće da nadogradi ono što su stvorile prethodne.**

Ostajući posvećeni **viziji Biotehničkog fakulteta** da bude vodeća visokoškolska i naučnoistraživačka institucija koja kreira nova znanja i primjenjuje ih u razvoju poljoprivrede Crne Gore, još dosljednije ćemo ostvarivati **našu misiju** - da uz primjenu savremenih nastavnih metoda obrazujemo stručnjake koji će moći da odgovore na sve brojnije izazove u savremenoj poljoprivredi, prehrambenoj industriji i naučnoistraživačkom radu.

U ostvarivanju naše misije suočavamo se i suočavaćemo se sa brojnim izazovima. Ovom prilikom posebno ću istaći potrebu za podmlađivanjem, gdje nam je odavno upaljena crvena lampica. Nećemo puno postići ni kao institucija, ni pojedinačno ako u što skorijem vremenu ne uključimo u naše redove mlade istraživače, saradnike i tehničko osoblje.

U traženju najboljih odgovora na te izazove, vjerujemo da ćemo imati podršku, prvo u našoj kući - Univerzitetu Crne Gore, a onda i šire.

Jer, ako neka institucija postoji 85 godina i preživi nekoliko istorijskih epoha, onda je to dokaz da ona treba ovom društvu i državi.

Uostalom, to i vaše današnje prisustvo potvrđuje.

Hvala vam na pažnji!